

خبر خوان

واکنش نظام پزشکی به اتفاقات بیمارستان ایلام

ایلنا: رئیس سازمان نظام پزشکی با اشاره به اتفاقات اخیر بیمارستان ایلام، از ارسال نامه‌ای در فرمانده کل انتظامی کشور خبر داد و گفت: «در این نامه درخواست شده است تا از ورود هرگونه عنصر غیرمرتبط، تجمع آنها و همچنین تعقیب ایلام تأکید کرد: «در پی این اتفاقات، نامه‌ای را خطاب به سردار احمدرضا ارادن، فرمانده کل انتظامی کشور، ارسال کردیم. در آن نامه درخواست شد از ورود هرگونه عنصر غیرمرتبط، تجمع آنها و همچنین تعقیب آنها در مراکز درمانی جلوگیری نشود». او ادامه داد: «مرکز درمانی محل آرامش و درمان بیمار است و ورود افراد غیرمرتبط یا ایجاد تجمع، به هر دلیلی، موجب اختلال در روند درمان می‌شود. وقتی تعداد زیادی افراد، مثلا حدود صد نفر، یکباره در فضای بیمارستان حضور پیدا می‌کنند، موجب اختلال می‌شود».

مدارس استان تهران تا ۲۵ دی ماه غیرحضوری شد

کارگروه اضطرار آلودگی هوای استان تهران از غیرحضوری‌شدن مدارس از ۲۰ تا ۲۵ دی (شنبه تا پنجشنبه) خبر داد. به گزارش ایسنا، با اعلام کارگروه اضطرار آلودگی هوای استان تهران، مدارس استان تهران از شنبه تا پنجشنبه (۲۰ تا ۲۵ دی ماه) غیرحضوری خواهد بود. طی این مدت طرح زوج و فرد از ساعت ۰۶:۳۰ تا ۲۰:۳۰ دقیقه از در منازل به اجرا درخواهد آمد. تمام فعالیت‌های ورزشی استان در فضای باز ممنوع و مادران دارای فرزند پیش‌دبستانی، مهدکودک و مقطع ابتدایی با نظر مدیران می‌توانند از دورکاری استفاده کنند. طبق این مصوبات تردد همه کامیون‌ها و وسایل نقلیه سنگین در سطح شهر به استثنای وسایل مربوط به حمل مواد غذایی، دارویی، سوخت، ناوگان عمومی و حمل بتون ممنوع شد.

هشدار درباره افزایش شدید آلودگی هوا در ۳ کلان شهر

ایسنا: سازمان هواشناسی درباره افزایش شدید غلظت آلاینده‌های جوی و تقویت کاهش کیفیت هوا در سه کلان‌شهر هشدار داد. سازمان هواشناسی با صدور هشدار سطح نارنجی از تداوم آلوداشت آلاینده‌های جوی تا پیش از ظهر امروز شنبه (۲۰ دی‌ماه) خبر داد. براساس این افزایش شدید غلظت آلاینده‌های جوی و تقویت کاهش کیفیت هوا در تهران، کرج و اصفهان پیش‌بینی می‌شود. از اثرات این مخاطره جوی می‌توان به افزایش شاخص آلودگی هوا در حد ناسالم برای تمام گروه‌ها اشاره کرد و در صورت مهارنکردن منابع آلاینده ثابت و متحرک در مناطق پرترد و صنعتی شاخص آلودگی به آستانه خطرناک خواهد رسید. سازمان هواشناسی نسبت به مدیریت بهینه در مصرف سوخت‌های فسیلی، کنترل فعالیت‌های صنعتی آلاینده، کاهش تردد غیرضروری و پرهیز از حرکات ورزشی در فضای باز برای تمام اقشار جامعه، کنترل و کاهش مداوم شاخص‌های آلودگی توسط دستگاه‌های ذی‌ربط به منظور اتخاذ تصمیمات مقتضی برای حفظ سلامت شهروندان توصیه کرده است.

کمبود ۲۷ هزار مربی تربیت بدنی

ایرنا: معاون تربیت بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش گفت: «طبق برنامه هفتم توسعه، باید به ازای هر ۲۸۰ دانش‌آموز یک مربی تربیت بدنی داشته باشیم که اکنون این نسبت در کشور حدود یک مربی به ازای ۴۰۰ دانش‌آموز است و برای رسیدن به استاندارد تعیین‌شده تا پایان برنامه، جذب نیرو از دو مسیر دانشگاه فرهنگیان و ماده ۲۸ قانون خدمات کشوری در دستور کار قرار گرفته است». محمد جعفری با اشاره به تفاهم‌نامه همکاری وزارت آموزش و پرورش با وزارت ورزش و جوانان، افزود: «برهمن‌اساری، همه فدراسیون‌های ورزشی مکلف شده‌اند که در راستای توسعه و بسط همکاری‌های دوجانبه، نسبت به انعقاد تفاهم‌نامه با فدراسیون ورزش دانش‌آموزی اقدام کنند». به گفته او، در همین راستا تاکنون تفاهم‌امه های دوجانبه‌ای با فدراسیون‌های فوتبال، کشتی، تیراندازی، تنیس روی میز، ورزش همگانی، شمشیربازی و ورزش روستایی و عشایری امضا و عملیات شده است. جعفری با اشاره به گسترده‌ی فعالیت‌های فدراسیون ورزش دانش‌آموزی گفت: «این فدراسیون، برخلاف مجموعه‌های تخصصی که تنها یک رشته را مدیریت می‌کنند، در دو حوزه رشته‌های آموزشگاهی و کانونی فعالیت مؤثر و درخورتوجهی دارد. یکی از محورهای مهم این همکاری اعزام تیم‌های دانش‌آموزی به مسابقات بین‌المللی از جمله مسابقات ژیمناسیاد (بازی های المپیک دانش‌آموزی) در بحرین، صربستان و مسابقات مدارس جهان در برزیل است. ضمن اینکه به منظور حفظ و ارتقای سطح آمادگی تیم والیبال دانش‌آموزی، سه اردوی آماده‌سازی از سوی فدراسیون برای تیم برگزار شده است». معاون وزیر آموزش و پرورش همچنین از اجرای طرح رصد و پایش فضاهای ورزشی در مدارس کشور خبر داد و گفت: «این طرح با هدف شناسایی وضعیت فضاها، آموزش ناظران و ورود اطلاعات به سامانه ملی اجرا شده است و در آینده نزدیک (طی هفته دو تا سه هفته آینده) به صورت رسمی رونمایی خواهد شد». به گفته جعفری، با همکاری سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس و مشارکت های مردمی، تعداد زیادی از پروژه‌های نیمه‌تمام ورزشی مدارس در مناطق مختلف کشور، در حال اجرا و تکمیل است. او افزود: «فعالیت باشگاه‌ها با نظارت و مدیریت وزارت ورزش و جوانان است و به طور طبیعی ارتباط آنها با مدارس از مسیر فدراسیون‌ها انجام می‌شود. فدراسیون ورزش دانش‌آموزی تاکنون مشخصات بیش از ۴۰۰ دانش‌آموز مستعد در رشته والیبال را شناسایی و در اختیار فدراسیون مربوطه قرار داده است تا مقدمات ارتباط آنان را با باشگاه‌های ورزشی فراهم کند». براساس اعلام او، درحال‌حاضر ۳۴هزارو ۲۵۰ مربی تربیت‌بدنی در مدارس و بخش‌های اداری آموزش و پرورش مشغول فعالیت هستند که البته این تعداد متناسب با نیاز روزتخانه براساس جمعیت دانش‌آموزی کشور نیست. برای رسیدن به استاندارد تعیین‌شده (یک مربی به ازای هر ۲۸۰ دانش‌آموز) در مدارس کشور نیاز به جذب ۲۷ هزار مربی جدید است. معاون وزیر آموزش و پرورش توضیح داد: «سرانه فضای ورزشی مدارس کشور بیش از این ۲۸ مترمربع بود که با اجرای طرح «میدان همدلی» یا «کیفیت‌بخشی» و توسعه فضاهای ورزشی درون‌مدرسه‌ای، این رقم به ۴۷ مترمربع افزایش یافته که به لحاظ کمی ده‌هزارو ۸۶۲ فضای ورزشی به صورت مشارکتی با استان‌ها در سطح کشور ایجاد شده است».

سازمان آگهی‌های روزنامه شرق

۱۱۹ ۳۶ ۸۶۰

شرق: پنجشنبه‌شب، پایتخت و چندین شهر دیگر، شب سختی را گذراندند؛ شبی که با اعتراضات همراه شد و بر اساس اخباری که تایید رسمی دارد خسارت‌های مالی و جانی داشت. بعدازظهر جمعه نوزدهم دی‌ماه، دادستان تهران اعلام کرد که در اعتراضات پنجشنبه‌شب، «تعدادی از شهروندان و حافظان امنیت به شهادت رسیدند». به گفته او، در این اتفاقات، «به اموال عمومی و خصوصی مردم تعرض شد». او این را هم به صحبت‌هایش اضافه و تهدید کرد: «کسانی که اسلحه به دست می‌گیرند و اموال عمومی، دولتی و خصوصی مردم را آتش می‌زنند یا تخریب می‌کنند و حافظان امنیت را به شهادت می‌رسانند، با عنوان اتهام محاربه محاکمه می‌شوند». از غروب پنجشنبه با قطعی اینترنت روند اطلاع‌رسانی متوقف شد و هنوز خبرهایی غیر از گزارش‌های میدانی از آنچه در خیابان‌های شهرهای مختلف رخ داده، در دست نیست. شنیده می‌شود برخی از بیمارستان‌ها با تعداد قابل توجهی از مجروحان اعتراضات مواجه شده‌اند که نمی‌توان در این گزارش آن را به طور قطع تایید یا رد کرد. ماجرای اعتراضات از حدود دو هفته گذشته آغاز شده است؛ زمانی که بازاربان در اعتراض به افزایش قیمت ارز تجمع کردند و در ادامه این جمععات به خیابان‌ها کشیده شد. در روزهای آینده گزارش‌های تکمیلی‌تری از آنچه رخ داده منتشر خواهد شد. اما در میان تمام شهرها در روزهای گذشته نام «آبدانان» بیش از سایر شهرها بر سر زبان‌ها افتاد؛ شهری در جنوب استان ایلام که شاید تا همین چند روز پیش خیلی‌ها نامش را هم نشنیده بودند. ویدئوها و خبرهای زیادی از این منطقه منتشر شده که حکایت از فشا‌های اقتصادی و معیشتی در این منطقه دارد. هرچند که همین وضعیت در بسیاری از شهرهایی که خبر اعتراض آنها رسانه‌ای شده هم دیده می‌شود؛ احساس فقر و نابرابری و بی‌ثباتی اقتصادی، از آبدانان در استان ایلام تا برخی شهرهای دیگر در جنوب، غرب و حتی مراکز اقتصادی کشور، نشانه‌هایی از نارضایتی اجتماعی بروز کرده که اگرچه در شکل و شدت متفاوت بوده، اما ریشه‌هایی مشترک دارد. از جمله در شهرهایی مانند تبریز، قزوین، شیراز، بوشهر، کرمان، لرستان و بندرعباس. در این میان، آبدانان، به عنوان یکی از کانون‌های برجسته این اعتراضات، بیش از آنکه استان باشد، به نمادی از وضعیت بی‌ثباتی تبدیل شده است؛ وضعیتی که شهرهای کوچک و کمتر برخوردار، آن را عمیق‌تر و پرهزینه‌تر تجربه می‌کنند. روایت‌های میدانی از این شهر، در کنار تحلیل‌های اقتصادی و اجتماعی، نشان می‌دهد اعتراضات اخیر را نمی‌توان صرفاً واکنشی مقطعی دانست. آنچه در آبدانان و شهرهای مشابه رخ داده، برآیند سال‌ها تورم بالا، تضعیف معیشت، احساس تبعیض و فرسایش امید اجتماعی است، روندی که به گفته کارشناسان، از اواخر دهه ۱۳۹۰ شتاب گرفته و امروز خود را در قالب کنش‌های اعتراضی نشان می‌دهد.

شهری زیر فشار معیشت

بر اساس گزارش‌های رسمی، محور اصلی تجمع‌های اخیر در آبدانان مطالبات اقتصادی بوده؛ موضوعی که با واقعیت‌های معیشتی در این شهر همخوانی دارد. این شهر، مانند بسیاری از مناطق کم‌برخوردار غرب کشور، با ترکیبی از بیکاری مزمن، اشتغال ناپایدار و کاهش قدرت خرید دست‌وپنجه نرم می‌کند. اقتصاد محلی آبدانان ظرفیت محدودی برای جذب نیروی کار دارد و بخش قابل توجهی از جوانان آن یا بیکارند یا به مشاغل فصلی و کم‌درآمد وابسته‌اند؛ وضعیتی که طی سال‌های اخیر با افزایش تورم و جهش هزینه‌های زندگی تشدید شده است. فشار اقتصادی در آبدانان را نمی‌توان جدا از شرایط کلان‌کشور تحلیل کرد. تورم بالای سال‌های اخیر، سقوط ارزش پول ملی و افزایش مداوم قیمت کالاهای اساسی، بیشترین اثر خود را بر شهرهایی گذاشته که پیش‌تر نیز از ضعف زیرساخت‌های اقتصادی و توسعه‌ای رنج می‌برده‌اند. در چنین شرایطی، خانوارهایی که درآمدشان وابسته به یارانه یا مشاغل غیرثابت است، بیش از دیگران در معرض آسیب قرار گرفته‌اند. آبدانان از همین جنس شهرهاست، جایی که شکاف میان هزینه‌های زندگی و درآمد واقعی، به‌تدریج به نارضایتی اجتماعی بدل شده است. این وضعیت در حالی رقم خورده که آبدانان و مناطق اطراف آن، از نظر منابع طبیعی، اعتراض‌ها در میان مناطق برخوردار کشور قرار می‌گیرند. پروژه‌های انرژی‌محور، اگرچه در سطح کلان برای استان و کشور اهمیت دارند، اما برای بسیاری از ساکنان آبدانان، به اشتغال پایدار یا بهبود ملموس وضعیت معیشت منجر نشده‌اند. همین شکاف میان «ثروت موجود» و «زندگی روزمره مردم» یکی از عوامل شکل‌گیری احساس محرومیت نسبی در این منطقه تلقی می‌شود. در چنین بستری، اعتراض‌ها در آبدانان را می‌توان نشانه‌ای از بن‌بست گفت‌وگو میان جامعه محلی و ساختارهای تصمیم‌گیری دانست. تجربه سال‌های گذشته نیز حاکی از آن است که آبدانان پیش‌تر هم در مقاطع مختلف شاهد بروز نارضایتی‌های اجتماعی بوده؛ موضوعی که از تداوم یک مسئله ساختاری خبر می‌دهد.

بحران اقتصادی و بیکاری

یکی از بنیادی‌ترین شاخص‌های اقتصادی که زندگی روزمره خانوادها را تحت تأثیر قرار می‌دهد، نرخ بیکاری است. سال ۱۴۰۲ گزارش‌هایی از کاهش نرخ بیکاری در ایلام تا حدود ۷.۷ درصد منتشر شده که مسئولان آن را نشانه «چرخش به سمت رونق بازار کار» دانسته‌اند. اما خود این آمار نیز نشان می‌دهد که نرخ بیکاری همچنان در سطح قابل توجهی باقی است. در بودجه‌های استانی و جلسات رسمی نیز مسئولان اقتصادی استان به این موضوع اذعان کرده‌اند. افزایش ظرفیت جذب تسهیلات تبصره ۱۸ و استفاده از اعتبارات دولتی برای توسعه اشتغال، از جمله مباحثی است که عباس میرزا، معاون اقتصادی استاندار ایلام در شهپور امسال به‌عنوان «نقطه طلایی» برای بهبود وضعیت اشتغال استان مطرح کرده و از دستگاه‌های اجرایی خواسته است که در جذب و استفاده از این منابع با جدیت بیشتری عمل کنند. از سوی دیگر، در آذر ماه، احمد کریمی، استاندار ایلام در نشست‌های رسمی با تأکید بر فشارهای معیشتی کارگران و خانواده‌های آنان گفت که مدیریت ارشد استان دغدغه معیشت این گروه از جامعه را درک و تلاش می‌کند با همکاری بانک‌ها، نهادهای مالی و بخش‌های تولیدی موانع پیش‌روی واحدهای صنعتی را برطرف کند تا نیروی کار بیکار نشده و چرخ تولید ادامه یابد.

تبعیض ساختاری

حجبت مرادخانی، فعال اجتماعی و از اهالی آبدانان که متولد و بزرگ‌شده همین منطقه است، در گفت‌وگو با «شرق» ریشه

بخش مهمی از نارضایتی‌های اخیر را در تبعیض‌های ساختاری و نگاه ناعادلانه به ظرفیت‌های این شهرستان می‌داند. او می‌گوید: «در آبدانان با مردمی مواجهیم که با تمام استحقاق و تلاشی که داشته‌اند، عملاً نمره‌ای از زحماتشان نمی‌بینند. احساس تبعیض در این منطقه، حاصل تجربه زیسته مردم است، نه یک تصور ذهنی». مرادخانی با اشاره به وضعیت منابع آبی منطقه توضیح می‌دهد: «آبدانان در مجاورت دو سد بزرگ قرار دارد؛ سد کرخه که بخش قابل توجهی از حوزه آبریز آن در محدوده شهرستان آبدانان است و سد دویرج که در دهلران واقع شده. با این حال، مردم آبدانان به‌طور کامل از برداشت و بهره‌برداری از این منابع آبی محرومند.». او تأکید می‌کند که این محرومیت، نه به دلیل فقدان ظرفیت، بلکه به دلیل نبود نگاه آماشی و برنامه‌ریزی منصفانه است: «در پهنه پشت سد کرخه، زمین‌های مسطح گسترده‌ای وجود دارد که با فاصله‌ای اندک از منابع آب قرار گرفته‌اند. با استفاده از فناوری‌های نوین و مصرف حداقل آب، امکان توسعه کشاورزی پایدار به‌راحتی وجود دارد، اما هیچ‌گاه چنین نگاهی به این منطقه نشده است. این یعنی توزیع نابرابر منابع، نه کمبود منابع». به گفته این فعال اجتماعی، انباشت این تبعیض‌ها در کنار فقدان زیرساخت‌های صنعتی و اقتصادی، زمینه‌ساز خشم اجتماعی شده است: «وقتی نه کشاورزی امکان رشد دارد، نه صنعت شکل می‌گیرد و نه سرمایه‌گذاری هدفمند صورت می‌گیرد، طبیعی است که اقتصاد محلی قفل شود. امروز چرخه مالی آبدانان عمدتاً به حقوق کارمندان محدود شده. آن هم در مقیاسی که امکان شکل‌گیری بازار پویا را از بین می‌برد». مرادخانی با اشاره به ظرفیت‌های مغفول‌مانده منطقه می‌گوید: «آبدانان از منظر آنچه امروز در دنیا به‌عنوان اقتصاد تجربه‌محور شناخته می‌شود، یکس از مستعدترین مناطق ایران است. ظرفیت‌های طبیعی، تاریخی و زیست‌محیطی این منطقه به‌گونه‌ای است که اگر نگاه منصفانه و کارشناسی وجود داشت، آبدانان تنها می‌توانست مشکلات اقتصادی خود را حل کند، بلکه می‌توانست به یک پشتیبان اقتصادی برای استان‌های دیگر تبدیل شود».

اعتراضی مبتنی بر عقلا نیت

او موقعیت جغرافیایی و تاریخی شهرستان را نیز یادآور می‌شود: «آبدانان در دل دو کوهستان منحصر‌به‌فرد زاگرس قرار دارد، از دنبازکوه که نخستین سد جنگلی ایران در برابر زلزله‌هاست تا ارتفاعاتی که در طول تاریخ، نقش دیوار دفاعی طبیعی ایران را در برابر تهاجمات ایفا کرده‌اند. منطقه‌ای با این حجم از ظرفیت طبیعی و تاریخی، نباید به حال خود رها شود». این فعال اجتماعی تأکید می‌کند که اعتراض‌های اخیر، برخلاف برخی روایت‌ها، مبتنی بر عقلانیت بوده است: «با وجود انباشت نارضایتی‌ها، مردم آبدانان از مسیر خشونت فاصله گرفته‌اند. این در حالی است که در این منطقه، به دلیل بافت فرهنگی و عشایری، سلاح در بسیاری از خانه‌ها وجود دارد، اما حتی یک مورد استفاده از اسلحه علیه موهطان دیده نشده است. این سطح از خوشتن‌داری و کنش جمعی قفلاتی، موضوعی نیست که بتوان آن را نادیده گرفت». مرادخانی می‌گوید: «ما نباید جامعه خودمان را دست‌کم بگیریم. آنچه در آبدانان رخ داده، فریاد مردمی است که خواهان دیده‌شدن، توزیع عادلانه منابع و پایان دادن به انتصاب‌ها و تصمیم‌گیری‌هایی هستند که بر پایه روابط و آشنابازی شکل گرفته، نه مصلحتی و شناخت واقعی از منطقه». مرادخانی در ادامه گفت‌وگو، تمسک به مطالبه‌ای را که این روزها در میان معترضان شنیده می‌شود، فراتر از شعارهای سیاسی و در پیوند مستقیم با زندگی روزمره مردم توصیف می‌کند. او می‌گوید: «آنچه امروز مردم آبدانان درباره‌اش اعتراض می‌کنند، محرومیت از حداقل‌های زندگی اجتماعی و اقتصادی است؛ حداقل‌هایی که نه مطالبه‌ای عجیب است و نه فراتر از حقوق اولیه انسان. صحبت از خواسته‌های غیرواقعی نیست، بلکه سخن از امکان یک زندگی معمولی است». او برای توضیح این وضعیت، به شکاف عمیق میان درآم‌د و هزینه‌های زندگی اشاره می‌کند: «وقتی جوانی را تصور کنید که با قیمت‌های امروز بازار مواجه است؛ خودرویی ساده که به ۸۰۰ یا ۹۰۰ میلیون تومان رسیده، یا هزینه‌هایی که هر روز از دسترس دورتر می‌شوند، عملاً دیگر روزنه‌ای برای امید باقی نمی‌ماند. حتی دوستان نزدیک من که عضو هیئت علمی دانشگاه‌ها در تهران هستند و درآمد ماهانه قابل توجهی دارند، برای تأمین همین حداقل‌ها باید سال‌ها پس‌انداز کنند. حالا این وضعیت را با شرایط یک جوان در آبدانان مقایسه کنید». به گفته این فعال اجتماعی، مواجهه دائمی با این نابرابری‌ها، به‌ویژه در عصر ارتباطات، احساس محرومیت را تشدید کرده است: «امروز مردم از طریق شبکه‌های اجتماعی و فضای مجازی، سبک زندگی در نقاط مختلف دنیا را می‌بینند. وقتی می‌بینند چیزهایی مثل داشتن خودرو یا خرید یک تلفن همراه، در بسیاری از کشورها مسئله‌ای عادی است، اما در اینجا به رؤیا تبدیل شده، طبیعی است که احساس بی‌عدالتی شکل بگیرد. در چنین شرایطی، نمی‌توان انتظار داشت جامعه واکنشی نشان ندهد». او با اشاره به تجربه شخصی خود می‌افزاید: «این دغدغه فقط محدود به آبدانان نیست. من به‌واسطه کار و تحصیل، بسیاری از مناطق ایران را از نزدیک دیده‌ام و این احساس فرسایش امید، در بخش‌های مختلف کشور قابل مشاهده است. با این حال، در شهرهایی مثل آبدانان که امکانات کمتر و فرصت‌ها محدودتر است، این فشارها زودتر و شدیدتر خود را نشان می‌دهد».

شکافی عمیق وریشه دار

مرتضی افقه، اقتصاددان و استاد دانشگاه شهید چمران اهواز، در گفت‌وگو با «شرق» با اشاره به ریشه‌های اقتصادی و حکمرانی در مناطق محروم، معتقد است شکاف میان مناطق برخوردار و کم‌برخوردار، ریشه تاریخی‌تریافته، بلکه طی دهه‌های اخیر عمیق‌تر شده است. به گفته او، دولت‌ها در این سال‌ها در برخی مناطق محروم سرمایه‌گذاری‌های مادی قابل‌توجهی نیز انجام داده‌اند، اما مشکل اصلی جای دیگری بوده است: «اشتباه بزرگ سیاست‌گذاران ما طی سه تا چهار دهه گذشته این بود که تصور می‌کردند با صرف اختصاص بودجه می‌توان عقب‌ماندگی مناطق محروم را جبران کرد. این نگاه، متأثر از بینش‌های قدیمی در اقتصاد بود که توسعه را صرفاً به تزریق منابع مالی تقلیل می‌داد». افقه تأکید می‌کند آنچه مانع کاهش فاصله میان مناطق محروم و برخوردار شد، ضعف جدی در نظام مدیریت و حکمرانی محلی بوده است: «بودجه به مناطق محروم ارسال می‌شد، اما مدیران توانمند در این مناطق منصوب نمی‌شدند».

به گفته این اقتصاددان، نتیجه چنین رویکردی این شد که تنها تهران و چند کلان‌شهر محدود توانستند مسیر توسعه را طی کنند و فاصله میان شهرهای بزرگ با شهرهای کوچک و مناطق روستایی به‌شدت افزایش یافت؛ فاصله‌ای که هم از نظر اقتصادی قابل مشاهده است و هم از نظر نمادهای اجتماعی و کیفیت زندگی. او این شکاف را یکی از بسترهای اصلی مهاجرت‌های گسترده داخلی می‌داند. افقه ادامه می‌دهد که این نابرابری صرفاً به اقتصاد محدود نمانده و ابعاد فرهنگی و اجتماعی آن در مناطق محروم بسبب‌تر پرنگ‌تر شده است: «تنگ‌نظری‌های فرهنگی و فشارهای اجتماعی در شهرهای کوچک‌تر و استان‌های محروم‌تر شدیدتر است. بنابرین ما با مجموعه‌ای از شکاف‌ها روبه‌رو هستیم؛ شکاف اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی که فاصله میان استان‌های برخوردار مانند تهران، اصفهان، آذربایجان‌ها یا خراسان و سایر مناطق کشور را بسیار عمیق کرده است».

این استاد دانشگاه به مسئله «بی‌ثباتی اجتماعی» در برابر مشکلات معیشتی اشاره می‌کند و آن را دارای یک ریشه روانی-تاریخی می‌داند. به گفته او، جامعه ایران با کشورهای دیگری که از ابتدا فقیر بوده‌اند تفاوت دارد، چراکه یک «دوره طلایی اقتصادی» را تجربه کرده است: «حداقل دهه ۵۰ در حافظه تاریخی جامعه ایران وجود دارد. مردم خود را با آن دوره مقایسه می‌کنند و همین مقایسه، آستانه تحمل را پایین می‌آورد». افقه با اشاره به تجربه استان خوزستان توضیح می‌دهد: «در خوزستان هم همین وضعیت را می‌بینیم. در حالی‌که برخی استان‌ها نسبت به گذشته وضع بهتری پیدا کرده‌اند، خوزستان به‌طور نسبی عقب‌تر رفته و همین مسئله، نارضایتی روانی و اجتماعی را تشدید کرده است.» او تأکید می‌کند که جامعه ایران امروز از دو جهت مستعد اعتراض است: نخست، مقایسه دائمی با گذشته‌ای که نشان می‌دهد امکان رسیدن به سطح بالاتری از رفاه وجود داشته و دوم، آگاهی از این واقعیت که ایران همچنان کشوری برخوردار از منابع طبیعی و ظرفیت‌های اقتصادی است؛ «وقتی این منابع وجود دارد و در عین حال مردم با ناکامی‌ها معیشتی و اجتماعی مواجه‌اند، طبیعی است که آمادگی روانی بیشتری برای اعتراض شکل بگیرد، به‌ویژه وقتی این ناکامی‌ها به‌صورت مزمن و نابرابر در مناطق مختلف کشور توزیع شده باشد».

اعتراض از سر فقر؟

افقه در ادامه گفت‌وگو، در توضیح ریشه‌های اقتصادی نارضایتی‌های اخیر، به نقطه عطف سال ۱۳۹۷ اشاره می‌کند و می‌گوید: «پس از تشدید تحریم‌ها در این سال و در شرایطی که اقتصاد ایران طی سه دهه پیش از آن نیز به دلیل بی‌تدبیری و ناکارآمدی مدیریتی نتوانست بود سازوکاری برای کاهش وابستگی به نفت ایجاد کند، قابل پیش‌بینی بود که اگر تحریم‌ها رفع نشوند، وضعیت اقتصادی به شرایط امروز منتهی شود. به گفته او، در تمام این سال‌ها بارها هشدار داده شده بود که ساختارهای موجود بدون رفع تحریم‌ها قادر به اداره کشور نخواهند بود». این اقتصاددان با اشاره به داده‌های تورمی تأکید می‌کند: «در کل این چند سال، اقتصاد ایران تورم‌های بالای ۳۰ درصد را تجربه کرده است. آن هم جدا از تورم‌های سنگین سال‌های قبل‌تر. در دوره اول دهه ۱۴۰۰ درصد و به‌ویژه پس از حذف ارز ترجیحی، نرخ تورم بیش از ۵۰ درصد رسید و در شرایطی که تورم‌های بالا، بخشی تا ۷۰ درصد افزایش یافت. افقه یادآور می‌شود که آنچه امروز جامعه با آن مواجه است، صرفاً یک تورم ۴۰ درصدی مربوط به یک سال خاص نیست، بلکه نتیجه انباشت سال‌ها تورم بالای ۳۰ درصد است». به گفته او، پیامد طبیعی این روند، فقیرشدن بخش قابل‌توجهی از طبقه متوسط و فقیرترشدن گروه‌های کم‌درآمد بوده است؛ وضعیت‌ی که طی هفت تا هشت سال گذشته شکل گرفته و باعث شده هر شوک یا جرقه‌ای، قابلیت شعله‌ورکردن نارضایتی‌های اجتماعی را داشته باشد. افقه می‌گوید حتی پیش از جنگ ۱۲روزه نیز هشدار داده بود که در صورت تداوم تحریم‌ها، دولت در نیمه دوم سال ۱۴۰۴ قادر به تأمین بسیاری از نیازهای مردم نخواهد بود. افقه در بخش دیگری از گفت‌وگو، به تفاوت تجربه فقر در شهرهای کوچک و کلان‌شهرها می‌پردازد و می‌گوید: «فقر در شهرهای محروم صرفاً به درآمد پایین محدود نمی‌شود. فقر در شهرهای کوچک و استان‌های محروم، از جنبه‌های متعددی با محرومیت مواجه‌اند. در کلان‌شهری مانند تهران، با وجود فقر گسترده در حاشیه‌ها، دست‌کم امکاناتی مانند حمل‌ونقل عمومی ارزان، بازارچه‌های شهری یا فضاهای فرهنگی و تفریحی وجود دارد که می‌تواند اثر روانی متفاوتی ایجاد کند». به گفته او فقرای شهرهای کوچک وقتی با این تفاوت‌ها مواجه می‌شوند، خود را نه‌فقط فقیر، بلکه در معرض تبعیض می‌بینند؛ تبعیضی که علاوه بر اقتصاد، ابعاد فرهنگی و اجتماعی نیز دارد. افقه توضیح می‌دهد که محدودیت‌های فرهنگی و اجتماعی، تنگ‌نظری‌ها و فشارهای رسمی در شهرهای کوچک شدیدتر است و همین عوامل، احساس محرومیت مضاعف را تشدید می‌کند. این وضعیت، به‌ویژه زمانی که با فقر معیشتی همراه می‌شود، می‌تواند به خشم اجتماعی ناگهانی و انفجاری منجر شود؛ خشمی که نمونه آن را می‌توان در اعتراضات شهرهایی مانند آبدانان مشاهده کرد. افقه در پایان، عامل مهم دیگری را نیز در آغاز اعتراضات اخیر مؤثر می‌داند و می‌گوید: «آنچه به‌ویژه در بازار تهران ر جرقه اولیه نارضایتی را زد، بیش از آنکه صرفاً افزایش قیمت‌ها باشد، بی‌ثباتی نرخ ارز بود. بی‌ثباتی، هم برای تولیدکننده و هم برای مصرف‌کننده، مخرب‌تر از گرانی است؛ چراکه امکان تصمیم‌گیری را از بین می‌برد و فشار روانی شدیدی ایجاد می‌کند. به گفته او، این نااطمینانی و استرس اقتصادی، بیش از هر عامل دیگری در شکل‌گیری اعتراضات اولیه نقش داشته است».

تنگ نظری های فرهنگی و فشارهای اجتماعی در شهرهای کوچک‌تر و استان‌های محروم‌تر شدیدتر است. بنابر این ما با مجموعه‌ای از شکاف‌ها روبه‌رو هستیم؛ شکاف اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی که فاصله میان استان‌های برخوردار مانند تهران، اصفهان، آذربایجان‌ها یا خراسان و سایر مناطق کشور را بسیار عمیق کرده است

گزارش

آغاز «ثبت درخواست دریافت کالابِرگ» توسط افرادی که «یارانه» نمی‌گیرند

هم‌زمان با آغاز اجرای سیاست جدید کالابِرگ، دامنه مشمولان طرح فراتر از یارانه‌بگیران رفته و افرادی که تاکنون یارانه نقدی دریافت نمی‌کردند هم امکان برخوردار از اعتبار ماهانه یک میلیون تومانی را پیدا کرده‌اند؛ طبق برنامه اعلام‌شده، «ثبت درخواست این گروه از افراد (۲۰ دی‌ماه) از طریق سامانه حمایت به نشانی hemayat.sfarair آغاز می‌شود و متقاضیان تنها ۱۵ روز فرصت دارند تا اطلاعات‌شان را ثبت کنند. به گزارش ایسنا، دولت و مجلس با هدف «حفظ قدرت خرید مردم» اجرای سیاست جدید کالابِرگ الکترونیک را در دستور کار قرار داده‌اند و بر این اساس، اعتبار ماهانه یک میلیون تومان به همه مردم، فارغ از دهک‌بندی اختصاص داده می‌شود؛ تاکنون طبق اعلام دولت مقرر شده مجموعاً چهار میلیون تومان برای چهارماه دی، بهمن، اسفند سال جاری و فروردین سال آینده به صورت یکجا و اعتباری برای همه نفر به حساب سربوست خانوارش واریز شود و خانوار می‌تواند هر ماه، پس از اعلام رسمی، از اعتبار خود استفاده کند. اقلام کالایی کالابِرگ شامل مرغ، تخم‌مرغ، گوشت قرمز، حبوبات، قند و شکر، روغن، ماکارونی، برنج، شیر کم‌چرب، ماست کم‌چرب و پنیر است که مشمولان می‌توانند متناسب با نیاز خود، کالاهای تعیین‌شده را از میان ۲۶۰ هزار فروشگاه (شامل فروشگاه‌های عمده و خرد) و ۱۱ فروشگاه زنجیره‌ای (افق کوروش، اتکا، جابین، دیلی‌مارکت، رفاه، گندم، مینومارت، هایپر فامیلی، هفت، شیرین عسل و وال‌مارکت) خریداری کنند و هیچ محدودیتی هم در مقدار خرید هر کالا یا انتخاب نشان تجاری خاص وجود ندارد. شهروندان توجه کنند که امکان خرید در چند نوبت وجود دارد و نیازی به استفاده از کل اعتبار در یک مرحله نیست و حتی اعتبار هر ماه در ماه‌های بعد قابل استفاده است. استعلام‌مانده اعتبار نیز از طریق اپلیکیشن «شمیم»، پیام‌رسان «بله» و کد دستوری#۵۰۰۱۴۶۳ و صندوق‌های فروشگاهی امکان‌پذیر است. براساس اطلاعیه وزارت رفاه، خانوارهای تحت پوشش نهادهای حمایتی (سازمان بهزیستی کشور و کمیته امداد امام خمینی) در دهک‌های اول تا سوم از ۱۷ دی (۱۴۰۴) امکان خرید در طرح جدید کالابِرگ الکترونیک برایشان فراهم شده است. دهک‌های یک تا سه از ۱۹ دی، دهک‌های چهار تا هفت از ۲۲ دی) و شش از ۲۵ دی) و سایر خانوارها از یکشنبه (۲۸ دی) می‌توانند به فروشگاه‌ها مراجعه کنند.تأکید می‌شود که مشمولان طرح کالا برک جدید با شماره دهک‌ها ارتباطی ندارد و تمامی یارانه‌بگیران فعلی، حذف‌شدگان یک سال اخیر، بازتنسنگان و کارمندان به صورت خودکار مشمول این طرح هستند و نیازی به درخواست و مراجعه به سامانه‌ها نیست. اما سایر افرادی که جز این گروه‌ها نیستند، از ۲۰ دی فقط با مراجعه به سامانه hemayat.sfarair به مدت ۱۵ روز می‌توانند درخواست خود را برای دریافت کالابِرگ ثبت کنند.البته ممکن است به دلیل مشکلات شبکه، برخی از هم‌وطنان پیامک کالابِرگ را دریافت نکرده باشند ولی کالابِرگ آنها شارژ شده باشد؛ با مراجعه به سامانه فوق می‌توانند موجودی کالابِرگ خود را ببینند.

ارتباط با روزنامه شرق T.ME/ ALOSHARGH

WWW.SHARGHDAILY.IR